

Jeremia 43

1 Het gebeurde zodra Jeremia geëindigd had tot heel het volk te spreken alle woorden van de HEERE, hun God, waarmee de HEERE, hun God, hem naar hen toe had gezonden, al die woorden,
 2 dat Azaria, de zoon van Hosaja, en Johanan, de zoon van Kareah, en al die hoogmoedige mannen, tegen Jeremia zeiden: U spreekt leugens! De HEERE, onze God, heeft u niet gezonden om te zeggen: U mag Egypte niet binnengaan om daar als vreemdeling te verblijven.
 3 Baruch echter, de zoon van Neria, hitst u tegen ons op, opdat hij ons in de hand van de Chaldeeën geeft om ons ter dood te brengen of ons in ballingschap te voeren naar Babel.
 4 Johanan, de zoon van Kareah, alle bevelhebbers van de legers en heel het volk hebben niet geluisterd naar de stem van de HEERE om in het land Juda te blijven.
 5 Johanan, de zoon van Kareah, en alle bevelhebbers van de legers namen heel het overblijfsel van Juda mee, hen die waren teruggekeerd uit alle heidenvolken waarheen zij verdreven waren, om weer in het land Juda te verblijven:
 6 de mannen, de vrouwen en de kleine kinderen, de dochters van de koning, en alle personen die Nebuzaradan, de bevelhebber van de lijfwacht, bij Gedalia, de zoon van Ahikam, de zoon van Safan, achtergelaten had, evenals de profeet Jeremia en Baruch, de zoon van Neria.
 7 Toen kwamen zij het land Egypte binnen, want zij hadden niet naar de stem van de HEERE geluisterd. En zij kwamen tot aan Tachpanhes.
 8 Toen kwam het woord van de HEERE tot Jeremia in Tachpanhes:
 9 Neem grote stenen in uw hand en verberg die in het leem onder de tegelvloer die bij de ingang van het huis van de farao in Tachpanhes ligt, voor de ogen van de Judese mannen,
 10 en zeg tegen hen: Zo zegt de HEERE van de legermachten, de God van Israël: Zie, Ik ga een boodschap zenden en zal Nebukadrezar, de koning van Babel, Mijn dienaar, halen. Ik zal zijn troon boven op deze stenen zetten die Ik verborgen heb, en daarover zal hij zijn statietent spannen.
 11 Hij zal komen en het land Egypte treffen: wie bestemd is voor de dood, met de dood; wie bestemd is voor de gevangenschap, met de gevangenschap; wie bestemd is voor het zwaard, met het zwaard.
 12 Ik zal een vuur aansteken in de tempels van de goden van Egypte en hij zal hen verbranden en als gevangenen wegvoeren. Hij zal het land Egypte van luizen ontdoen zoals een herder zijn kleed van luizen ontdoet, en dan zal hij vandaar in vrede wegtrekken.
 13 Hij zal de gewijde stenen van de zonnetempel, die in het land Egypte staan, stukbreken, en hij zal de tempels van de goden van Egypte met vuur verbranden.

Men gelooft Jeremia niet.

Aan het eind van het vorige hoofdstuk wezen we al op het risico dat Jeremia nam toen hij persoonlijk de woorden van de HEERE nog eens extra kracht bijzette. Jeremia 42:19 *De HEERE heeft tot u gesproken, overblijfsel van Juda. Ga Egypte niet binnen! U moet goed weten dat ik u heden gewaarschuwd heb.* Dat klinkt dan toch weer anders dan de woorden waarmee Jeremia begon. Jeremia 42:9 *Hij zei tegen hen: Zo zegt de HEERE, de God van Israël.* Het gevaar is niet denkbeeldig dat de mensen Jeremia er persoonlijk op aankijken. Het is niet de HEERE die dit zegt, maar dit zegt u of – waar ze uiteindelijk bij uitkomen: iemand anders – Baruch – heeft u dit ingefluisterd. Baruch is de kwade genius. Van één ding lijken ze overtuigd. God zegt dit helemaal niet. Ze schreeuwen het uit. Jeremia 43:1,2 *Het gebeurde zodra Jeremia geëindigd had tot heel het volk te spreken alle woorden van de HEERE, hun God, waarmee de HEERE, hun God, hem naar hen toe had gezonden, al die woorden, dat Azaria, de zoon van Hosaja, en Johanan, de zoon van Kareah, en al die hoogmoedige mannen, tegen Jeremia zeiden: U spreekt leugens!* De aanval is de beste verdediging denken veel mensen. Het is een beproefde methode. Je doet iets waarvan je weet dat dit je op kritiek komt te staan. Voordat er iets van kritiek wordt gehoord begin je zelf met je kritiek op de ander. Je valt de ander aan als je voelt dat hij jou zal aanvallen. Niet leuk. Niet sympathiek. Maar het is een beproefde

methode, omdat hij vaak wel werkt. Het valt hierbij op dat niet Johanan als eerste wordt genoemd. Johanan is namelijk wel degene onder wiens naam de hele groep bij elkaar geroepen is door Jeremia. Jeremia 42:7,8 *Het gebeurde na verloop van tien dagen dat het woord van de HEERE tot Jeremia kwam. Toen riep hij Johanan, de zoon van Kareah, en alle bevelhebbers van de legers die bij hem waren, en heel het volk, van klein tot groot, bijeen.* Het is ditmaal niet vooral Johanan die zich in eerste instantie afreageert. Het is Azaria, de zoon van Hosaja. We kennen deze persoon nog niet. Wel kennen we inmiddels – zijn broer? – Jezanja, de zoon van Hosaja. Ze hebben dezelfde achternaam maar dit kan ook toeval zijn. Jeremia 42:1. Die naam Jezanja kwam bij de eerste ontmoeting met Gedalia al voorbij. Toen hoorden we trouwens de achternaam niet maar in plaats daarvan de plaats waar hij vandaan kwam: Jezanja, de zoon van een man uit Maächa. Jeremia 40:8

Toen riep hij Johanan, de zoon van Kareah, en alle bevelhebbers van de legers die bij hem waren.

Baruch zou de kwade genius zijn

Het voert wellicht te ver om hieruit de conclusie te trekken dat Baruch – de schrijver van deze hoofdstukken – vanaf het begin de jongens van Hosaja toch al niet mocht en daarom niet eens de moeite nam hun achternaam proper op te schrijven. Hoe dan ook: Johanan loopt niet voorop bij het protest; dat doet Jezanja. Maar Johanan doet wel mee al wordt hij als tweede genoemd. Misschien durven ze de profeet niet direct in zijn gezicht te zeggen dat hij liegt. Dat zeggen ze namelijk niet. Dat zou ook nogal wat zijn, al roepen ze wel: *U spreekt leugens!* Maar ze suggereren inderdaad dat Baruch de profeet Jeremia dit heeft laten zeggen. Jeremia 43:2,3 *De HEERE, onze God, heeft u niet gezonden om te zeggen: U mag Egypte niet binnengaan om daar als vreemdeling te verblijven. Baruch echter, de zoon van Neria, hitst u tegen ons op, opdat hij ons in de hand van de Chaldeeën geeft om ons ter dood te brengen of ons in ballingschap te voeren naar Babel.* Baruch kan een afleidingsmanoeuvre zijn. Ons is niet veel bekend over Baruch behalve dan dat hij de schrijver is van de Jeremiaprofetieën en inderdaad hij heeft ook eenmaal namens Jeremia een deel van de Jeremiaprofetieën voorgelezen op het tempelplein. Jeremia 36:1-8. Baruch was – wat wij zouden noemen – de secretaris van Jeremia. In die tijd behoorde hij tot de elite van de schrijvers. Tot zo'n schrijversfamilie – want het ging vaak over van vader op zoon – behoorde ook Gedalia de zoon van Safan. Had Baruch misschien aspiraties gehad om Gedalia op te volgen? Hoe dan ook, ze konden blijkbaar niet geloven dat God dit tegen Jeremia had gezegd. Ze konden het niet of ze wilden het niet? Ze wilden het niet. Ze hadden persoonlijk namelijk een heel andere analyse van de situatie. Ze hadden helemaal niet het idee dat het goed zou komen met hen als ze in het land zouden blijven. Sterker, als ze zouden blijven zouden de Chaldeeën hen doden of op zijn minst wegvoeren in ballingschap naar Babel. Dit is letterlijk hun tekst. Jeremia 43:3 *opdat hij ons in de hand van de Chaldeeën geeft om ons ter dood te brengen of ons in ballingschap te voeren naar Babel.* Het zou zo

maar kunnen dat de Joodse militairen daar nog zwaarder aan tillen dan de gewone burgers, omdat zij tegen de Chaldeeën gevochten hebben en bang zijn extra veel vijandschap te ondervinden bij de wegvoering naar het land Babel.

Baruch echter, de zoon van Neria, hitst u tegen ons op.

Johanen laat zich meeslepen door Jezanja.

We zien hier dat Johanen geen ‘haantje de voorste’ is, maar uiteindelijk doet hij wel volop mee met Jezanja, die het voortouw neemt. Het is niet goed, maar misschien wel een beetje te begrijpen. Wij hebben die Johanen leren kennen als een voortreffelijk militair. Een militair zoals elke minister van defensie zou wensen: namelijk gezagsgetrouw. De Heere Jezus heeft ook met zo’n Romeinse officier te maken. Bij deze centurio komt de Heere eenzelfde gezagsgetrouwheid tegen in die zin dat hij de vergelijking maakt tussen de Heere en zichzelf. Hij zegt namelijk: ‘Als ik tot mijn mindere zeg: ‘Ga, dan gaat hij. Zeg ik: Kom, dan komt hij’. Hij vindt dat vergelijkbaar met de Heere Jezus. Als U tegen de ziekte zegt: ‘Ga, dan moet hij wijken’. De centurio nam het namelijk op voor de gezondheid van zijn jongste bediende. De Heere Jezus stond perplex. Zo’n groot geloof had de Heere in Israël nog niet eerder gezien. Lucas 7:7-10 *Daarom heb ik ook mijzelf niet waard geacht naar U toe te komen, maar spreek een woord en mijn knecht zal genezen zijn. Want ik ben ook iemand die onder gezag van anderen gesteld is, en heb zelf soldaten onder mij; ik zeg tegen de een: Ga! en hij gaat; en tegen de ander: Kom! en hij komt; en tegen mijn dienaar: Doe dat! en hij doet het. Toen Jezus dit hoorde, verwonderde Hij Zich over hem, en Hij keerde Zich om en zei tegen de menigte die Hem volgde: Ik zeg u: Ik heb zelfs in Israël zo'n groot geloof niet gevonden. En toen zij die gestuurd waren, in het huis teruggekeerd waren, vonden zij de zieke dienaar gezond. Daarom ook achtte ik mij niet waardig om zelf naar u toe te gaan. Maar u hoeft maar te spreken en mijn knecht zal genezen zijn.* Maar goed dit terzijde. Het is opmerkelijk en dat zal zeker niet toevallig zijn. Mensen die zelf bovenaan staan in de hiërarchie, zoals deze officieren zijn gewend dat de manschappen – die onder hun leiding gesteld zijn – hen strikt gehoorzamen. Op hun beurt zijn deze hoge officieren vaak ook zelf ondergeschikt aan degenen die boven hen gesteld zijn, zoals de gouverneur Gedalia bijvoorbeeld. Die had de leiding van het land. Bij hem had deze groep zich in eerste instantie gemeld. Ze hebben keurig het advies opgevolgd dat Gedalia hen toen gaf; namelijk om mee te helpen bij het binnenhalen van de oogst. Toen het deze Johanen ter ore kwam dat Ismael het snode plan had om de gouverneur te liquideren, heeft hij dit direct gemeld aan zijn meerdere. Maar die geloofde het niet. Dat zinde Johanen maar half, want hij kon op zijn vingers natellen wat er zou gebeuren als die Ismael er werkelijk in zou slagen zijn plannen uit te voeren. Dan zou het land in chaos wegzakken. Dat was zijn analyse op dat moment en hij had het volkomen bij het rechte eind. Jeremia 40:15,16 *Waarom zou hij u om het leven brengen, zodat heel Juda dat zich bij u gevoegd heeft, verspreid wordt en het overblijfsel van Juda omkomt? Gedalia, de zoon van Ahikam, zei echter tegen Johanen, de zoon van Kareah: Doe deze zaak niet, want u spreekt leugens over Ismaël.* Die Johanen was niet op zijn achterhoofd gevallen, maar hij kon Gedalia niet overtuigen en heeft het er – uit respect voor zijn meerdere – maar bij laten zitten. Maar wat gebeurde? Ismael vermoordde Gedalia wel en toen was Leiden in last. Er gebeurde

precies wat hij had voorspeld. Dan is het lastig om – als zich weer zo'n situatie voordoet – en jou analyse is weer totaal anders dan – in dit geval die van Jeremia en de HEERE. Jeremia zegt namens de HEERE *'Blijf in het land en het zal goed met je gaan.'* Maar Johanan's idee was: als we in het land blijven worden we vermoord of weggevoerd naar Babel. Begrijpelijk is het wel. Het vervelende is echter dat hij ditmaal niet met de gouverneur te maken heeft, die – wrijf het er nog maar eens in – de HEERE niet geraadpleegd heeft. Ditmaal heeft hij te maken met de HEERE en Zijn profeet Jeremia. Je kunt zeggen: 'Ik kan me niet voorstellen dat de HEERE dit gezegd heeft.' Je kunt zeggen: 'Ik kan me niet voorstellen dat blijven in het land gunstig voor ons zou kunnen uitpakken.' Maar je kunt een Woord van de HEERE niet naast je neerleggen. Nou ja dat kan wel, maar daarmee ben je dan wel elke oriëntatie op de toekomst – waar gaan we heen en wat moeten we doen? – kwijt. En niet alleen dat; je loopt ook nog fikse averij op, want dat neemt de HEERE niet. Eerst zeggen dat je alles zult doen wat God zegt en vervolgens volstrekt je eigen gang gaan. Dat is vragen om moeilijkheden.

Johanan, de zoon van Kareah, en alle bevelhebbers van de legers namen heel het overblijfsel van Juda mee.

Jezanja en Johanan zien een complot.

Het lastige van *een eindtijd* – dit is ook een soort van eindtijd – is dat de dingen hoe langer hoe chaotischer vormen aannemen. Dit is lastig omdat chaos zich nu eenmaal verspreidt als een bacteriële aandoening. Chaos infecteert de omgeving. Als je niet oppast zeggen mensen: 'Nou als het zo moet dan' De omgeving heeft de neiging om ook te doen wat het beste lijkt. De drang om te overleven is bijzonder groot. De angst om het loodje te leggen navenant. Die Jezanja en Johanan zien een complot. Ze blazen het op en maken het groot. Het complot-denken verhindert hen om normaal na te denken. Het betekent voor hen een excuus om lekker hun eigen gang te gaan. Ze voelen zich ontslagen van de belofte om te doen wat God zegt, want volgens hen zegt God dit helemaal niet, maar is het Baruch die hen een poets bakt. Mensen gaan elkaar zwart maken. Iedereen doet maar. Voor de gelovige is dit een redelijk riskante omgeving. Een gelovige is namelijk ook maar een mens. Des te belangrijker is het om als gelovige altijd te blijven doen wat God zegt of – als je daartoe niet de macht hebt – persoonlijk wel te blijven vasthouden aan wat God zegt. Jeremia en Baruch doen dat. Ze worden door de groep militairen meegenomen naar Egypte. Ze gaan in zekere zin tegen hun eigen advies in, maar ze kunnen niet anders. Ze worden gedwongen mee te gaan naar het land waarvan God zei: 'Ga niet naar Egypte.' Jeremia 43:5,6 *Johanan, de zoon van Kareah, en alle bevelhebbers van de legers namen heel het overblijfsel van Juda mee, (..) evenals de profeet Jeremia en Baruch, de zoon van Neria.* Maar hoe de zaak ook uit de hand kan lopen, men kan – net zoals Baruch en Jeremia – bij Gods aanwijzingen blijven. Het geldt voor de gelovige in principe voor alle tijden maar in het bijzonder voor de chaotische eindfase van een geschiedenis. Als de oordelen zich uitrollen over Gods volk is er nog maar één kompas en dat is Gods Woord en het gebed. Het gebed om de goede richting te gaan en te weten wat je moet doen. Het is de vraag waarom de manschappen Jeremia en Baruch hebben meegenomen naar Egypte. Waren ze bang dat ze verlinkt zouden worden? Wilde men de toegang tot Gods mening behouden in de persoon van Jeremia? Wilde men hen straffen door hen te laten doen wat ze zelf afraadden? Hoe dan ook Jeremia en Baruch bleven dezelfde gelovige

personen. Dat bleek al gauw toen ze in Egypte aankwamen. Toen sprak de HEERE via Jeremia tot deze groep. Johanan en Jezanja mogen zo hun eigen gedachten gehad hebben over de herkomst van Gods aanwijzingen, maar in Egypte zullen ze hebben erkend dat God niet van gedachten veranderd was. Gods Gezicht stond op storm.

Johanan, de zoon van Kareah, nam heel het overblijfsel van Juda mee, (...) evenals de profeet Jeremia en Baruch, de zoon van Neria.

De verwarring in een eindtijdsituatie.

We staan kort stil bij een paar eindtijdsituaties. In de tijd van Antiochus IV Epiphanes die van 167-164 v Chr. een beeld van Zeus in de tempel in Jeruzalem had gezet, zien we veel Joden omgaan. Zij kiezen eieren voor hun geld. Ze gaan mee met het verbond met de Syrische vorst en stellen zich liberaal op. De koning stelt feitelijk het einde voor van de Joodse godsdienst. Veel Joden gaan er maar al te bereidwillig in mee. Die bereidwilligheid levert hen overigens veel op: Ze blijven leven, maar vaak kunnen ze ook bepaalde maatschappelijke posities bekleden die eerder niet voor hen waren weggelegd. Het levert hen in eerste instantie in ieder geval weinig tegenwind op en veel voorspoed. Het was een lucratieve keus. Zo'n keus gaat niet onopgemerkt voorbij aan de volksgenoten, waarvan velen in de verleiding komen ook maar mee te gaan en mee te doen. Des te opmerkelijker is in die tijd de vasthoudendheid van verschillende families – vasthoudendheid aan het Joodse geloof en de manier van leven die daarbij past – ook al kon het hun leven kosten. Het heeft veel families het leven gekost. In die tijd verkeerden onder het volk de zogenaamde 'verstandigen' of 'verlichten'. Het waren individuen die de weg van God wezen aan hun geloofsgenoten. Daniël 11:33 *De verstandigen onder het volk zullen velen onderwijzen.* Ze stonden op zichzelf. Ze vormden geen groep. Wel stonden ze inderdaad bekend onder dezelfde naam: *verstandigen*. Deze mensen waren ook niet van beton. Die konden ook struikelen. Maar gelukkig konden ze ook van hun fouten leren en weer in genade worden aangenomen. Daniël 11:35 *Van de verstandigen zullen er struikelen, om hen te louteren, te reinigen en zuiver wit te maken, tot de tijd van het einde, want het wacht nog tot de vastgestelde tijd.* Iedereen erkende blijkbaar ook wel dat de situatie lastig was. Die 'verstandigen' hebben een bijzonder gunstige invloed uitgeoefend op hun omgeving en velen gered; is het niet dit leven dan wel met het oog op de eeuwigheid. Bij de gevangenneming van de Heere Jezus zie je iets vergelijkbaars. De leerlingen vluchtten. Ze zijn bang. Bij de kruisiging staan ze op een afstand te kijken. Als de Bijbel inzoomt op Petrus zie je hoe lastig het is om onder zulke omstandigheden dicht bij jezelf en dichtbij de Heere te blijven. Wanneer men tot driemaal toe roept 'dat hij toch ook een van de mensen was die met Jezus gezien is', ontkent hij keihard. Johannes 18:26,27 *en van de dienaren van de hogepriester, die familie was van hem bij wie Petrus het oor afgeslagen had, zei: Heb ik u niet met Hem in de hof gezien? Petrus dan ontkende het opnieuw. En meteen kraaide de haan.* Het is allemaal weer goed gekomen gelukkig, maar hier zie je wat overlevingsdrang met iemand doet. We voelen ons zeker niet boven Petrus verheven maar willen uit zijn toestand leren dat het in een eindtijdsituatie blijkbaar niet mee zal vallen het goede te doen en de goede richting te bewaren. Toch

is dit wel een vereiste willen we de deur van Gods Koninkrijk binnengaan. Het binnengaan in Gods Rijk moet voor ons belangrijker zijn dan de vraag of we het overleven of niet.

De verloochening door Petrus (Paul Verheyen)

Het geloof vraagt om gehoorzaamheid en andersom.

Johanen wordt vanaf Jeremia 43:4 weer als eerste genoemd. Er wordt nog eens uitvoerig vermeld wie er allemaal tot de groep vluchtelingen behoren. Niemand wordt overgeslagen. Het is de groep die Nebuzaradan aan Gedalia in Mizpa toevertrouwde waaronder de prinsesjes en hun begeleiders. Maar datzelfde geldt van Jeremia en Baruch. Verder zijn er de militairen die uit hun schuilplaatsen kwamen. Ook worden de mensen genoemd die na verloop van enkele maanden terugkeerden. Ze kwamen uit de omliggende landen waarheen ze gevlucht waren voor het oorlogsgeweld. Ze werden allemaal meegenomen inclusief Jeremia en Baruch. Jeremia 43:5,6 *Johanen, de zoon van Kareah, en alle bevelhebbers van de legers namen heel het overblijfsel van Juda mee, hen die waren teruggekeerd uit alle heidenvolken waarheen zij verdreven waren, om weer in het land Juda te verblijven: de mannen, de vrouwen en de kleine kinderen, de dochters van de koning, en alle personen die Nebuzaradan, de bevelhebber van de lijfwacht, bij Gedalia, de zoon van Ahikam, de zoon van Safan, achtergelaten had, evenals de profeet Jeremia en Baruch, de zoon van Neria.* En dan lezen we tot tweemaal toe wat ten grondslag lag aan het vervolg van deze reis namelijk: ongehoorzaamheid aan God. Het bevel van de HEERE om in Juda te blijven lapten ze aan hun laars. Jeremia 43:4 *Johanen, de zoon van Kareah, alle bevelhebbers van de legers en heel het volk hebben niet geluisterd naar de stem van de HEERE om in het land Juda te blijven.* Later staat het er nog eens zwart op wit. Jeremia 43:7 *Toen kwamen zij het land Egypte binnen, want zij hadden niet naar de stem van de HEERE geluisterd. En zij kwamen tot aan Tachpanhes.* Uiteindelijk wordt ons leven bepaald door geloof en gehoorzaamheid aan God of het tegendeel daarvan. Wat dat betreft was er niets veranderd. Veertig jaar heeft Jeremia de inwoners van stad en ommeland – Jeruzalem en Juda – op de weg van het geloof en de gehoorzaamheid willen brengen, maar dat was niet gelukt. Het uiteindelijke gevolg was de verwoesting van stad en tempel en de ballingschap naar Babel. Het is redelijk schokkend om te zien hoe hardleers wij mensen van nature zijn. De manschappen kloppen NB bij dezelfde HEERE aan. Vragen naar de weg en wat zij moeten doen. En als hun wordt verteld wat God zegt, zeggen ze keihard dat de profeet liegt en zijn ze in staat precies het tegenovergesteld te doen.

Toen kwamen zij het land Egypte binnen, want zij hadden niet naar de stem van de HEERE geluisterd.

Door het oordeel heen naar bekering en vernieuwing.

In het vorige hoofdstuk kwamen we al op twee redenen waarom de HEERE niet wil dat Zijn volk terugkeert naar Egypte. Jeremia 43 brengt ons bij de derde en laatste reden waarom de HEERE niet wil dat de mensen uit Juda naar Egypte vluchten. Men wil zich namelijk onttrekken aan de oordelen van God. Men denkt slim te zijn. God wil zijn volk slaan. Men zorgt dat men net op tijd weg is, zodat God hen niet kan treffen met het vonnis. Dit blijkt overigens een vergissing. De reden dat God dit niet wil is dat men door het oordeel heen moet om ook werkelijk te veranderen in de relatie met God. Juist op het punt van gehoorzaamheid en geloof is er een heilzame werking van de straf als men God rechtvaardigt in zijn oordeel. Bij mensen als Daniël en Ezra maar ook bij veel andere Joden – die later terugkeren uit de ballingschap – zien we een nieuwe toewijding aan God. Ook kunnen we een besef waarnemen dat zich onuitwisbaar op de ziel heeft vastgezet als een schelp op een roestige scheepswand: Het besef dat de gehoorzaamheid aan God verankerd moet worden in het geloof. Het feit dat men zich dit heel wel bewust is, wil echter niet zeggen dat het op het punt van de gehoorzaamheid na de ballingschap altijd zo goed gaat. Wat dat betreft kwam Ezra bedrogen uit – toen hij merkte hoeveel gemengde huwelijken er waren – en moet ook Zacharia het in zijn profetieën nog voortdurend hebben over de noodzaak God te gehoorzamen. En dan blijkt – ook na de ballingschap – dat ongehoorzaamheid niet alleen het doen en laten van de mens raakt, maar ook zijn hart. Gehoorzaamheid is niet iets dat een mens kan als hij zijn best maar doet of als hij zich maar van het belang bewust is. Nee, de ongehoorzaamheid en de zonde zit ons in het bloed. Of – zoals de Bijbel ergens opmerkt – we liggen verloren in schuld. Zoals een kind dat wegzakt in drijfsand, zo zakken we weg in onze schuld. We kunnen onszelf hier niet uitredden, maar iemand – God – moet ons de reddende hand toesteken en ons er uit trekken. De belofte van vergeving van schuld, maar ook vernieuwing door de Heilige Geest is dan ook essentieel voor het Nieuwe Verbond. Jeremia 31:31 ev. Met andere woorden: We hebben niet alleen de reiniging van schuld nodig, maar ook een nieuwe Geest in ons binnenste om anders te gaan leven en denken. Dit leert ons niet alleen de geschiedenis van het Oude Verbond, maar ook de noodzaak van het Nieuwe Verbond.

Wet en evangelie bij Paulus.

De apostel Paulus heeft blijkbaar – ook toen hij reeds christen was – lange tijd geworsteld met de gehoorzaamheid. Het lukte hem niet. Hij stuitte op het vreemde effect dat hij de neiging had om juist te doen wat niet goed was. Hij zegt zoiets als: ‘Wat ik niet wil, dat doe ik en wat ik wil, dat laat ik na’. Romeinen 7:18,19 *Want ik weet dat in mij, dat is in mijn vlees, niets goeds woont. Immers, het willen is er bij mij wel, maar het goede teweegbrengen, dat vind ik niet. Want het goede dat ik wil, doe ik niet, maar het kwade, dat ik niet wil, dat doe ik.* Hij komt er op een gegeven moment achter dat het de strijd is van de wet tegen het vlees. Die strijd ga je als mens niet winnen. Pas als Paulus bidt om de Heilige Geest – dwz om een andere gezindheid en kracht van boven – gaat hij het winnen. Romeinen 8:3,4 *Want wat voor de wet onmogelijk was, krachteloos als zij was door het vlees, dat heeft God*

*gedaan: Hij heeft Zijn eigen Zoon gezonden in een gedaante gelijk aan het zondige vlees en dat omwille van de zonde, en de zonde veroordeeld in het vlees, opdat de rechtvaardige eis van de wet vervuld zou worden in ons, die niet naar het vlees wandelen, maar naar de Geest. Het besef van 'Wij kunnen God uit onszelf niet gehoorzaam zijn' kan er toe leiden dat men de noodzaak tot gehoorzaamheid niet langer zo sterk benadrukt. Maar dit zou een grote vergissing zijn. Wie de noodzaak tot gehoorzaamheid weghaalt uit het Nieuwe Verbond maakt veel stuk. Zo iemand ondermijnt het leven door de Geest. In die zin is het wel goed dat de HEERE in de Bijbel ook de stem van Jakobus de ruimte geeft, die de plicht tot gehoorzaamheid benadrukt. Geloof zonder gehoorzaamheid stelt volgens Jakobus niets voor. Jakobus 2:26 *Want zoals het lichaam zonder geest dood is, zo is ook het geloof zonder de werken dood. Goed punt.**

Stenen onder de weg naar het paleis in Daphne als symbolische handeling.

Ze komen in Dafne aan in het Noordoosten van Egypte, oftewel Tachpanhes. Jeremia 43:7 *Toen kwamen zij het land Egypte binnen, want zij hadden niet naar de stem van de HEERE geluisterd. En zij kwamen tot aan Tachpanhes.* Het is vermoedelijk een vestingstadje in het Noordoosten op de grens van het land. Een stad waar de farao ook wel kwam en tijdelijk verbleef om zijn leger en de grens van Egypte te inspecteren. Wie had gedacht dat de HEERE Zich neer zou leggen bij de beslissing van de legerleiding en niet meer zou reageren, vergist zich. De HEERE bevestigt Zijn vonnis over de mensen uit Juda. God vergeet niet om genadig te zijn, maar ook niet om te oordelen. Jeremia moet enkele flinke stenen pakken en die in aanwezigheid van de Judeeërs onder de straat – die leidt naar het koninklijke paleis – verbergen. Jeremia 43:8,9 *Toen kwam het woord van de HEERE tot Jeremia in Tachpanhes: Neem grote stenen in uw hand en verberg die in het leem onder de tegelvloer die bij de ingang van het huis van de farao in Tachpanhes ligt, voor de ogen van de Judese mannen.* Er is wat gedoe over de tekst. Dat zie je terug in de vertalingen: *Lemenvloer* Willibrordvertaling en *ticheloven* Statenvertaling. Ook is er natuurlijk de vraag of de grens- en de paleiswacht de vreemdelingen zou toestaan een gat te maken in de paleisweg om die vervolgens te vullen met stenen. Ik zie u of mij al bezig met de straat dicht bij ons koninklijk paleis. Je hoeft maar even bezig te zijn of je hebt de marechaussee op je dak met de vraag 'wat u daar aan het doen bent?' Het koninklijk paleis aan de grens zal in Egypte niet altijd bewoond zijn; daarentegen zal het er grijs zijn van de grenspolitie. Of het is allemaal in het verborgene gedaan – waar we niets over lezen – of het is mogelijk anders toegegaan. Hoe dan ook in de buurt van het paleis liggen onder het plaveisel enkele stenen die daar door Jeremia op verzoek van God ingelegd zijn. Verschillende mensen uit de groep Judeeërs hebben het met eigen ogen gezien. Het is een profetische handeling waar de HEERE ook een profetie aan verbindt. Jeremia 43:10 *en zeg tegen hen: Zo zegt de HEERE van de legermachten, de God van Israël: Zie, ik ga een boodschap zenden en zal Nebukadrezar, de koning van Babel, Mijn dienaar, halen. Ik zal zijn troon boven op deze stenen zetten die ik verborgen heb, en daarover zal hij zijn statietent spannen.*

Nebukadrezar komt persoonlijk naar Egypte om het te straffen.

De vluchtelingen uit Juda dachten misschien dat ze buiten de grenzen van Israël van de God van Israël af zouden zijn, maar daarin vergissen ze zich. De HEERE had al redelijk ernstige oordelen uitgesproken over de mensen uit Juda die de wijk hadden genomen naar Egypte. De oordelen spitsen zich toe op een concrete toekomstige gebeurtenis: Koning Nebukadrezar zal Egypte aanpakken. Hij komt zelf naar Egypte en zal NB op de weg waar Jeremia de stenen verborgen heeft zijn koninklijke tent neerzetten als symbool van zijn heerschappij ook in Egypte. In feite is dit ook gebeurd en wel zo'n tien jaar later in 568-567 v Chr. In het British Museum in London is een *Chaldeese inscriptie* met de vermelding dat Nebukadrezar in deze jaren zowel Egyptische als Griekse troepen versloeg. Hij wilde geen bezetting van Egypte, maar dat land wel een gevoelige les leren om de neiging om in opstand te komen in de toekomst te onderdrukken. Nebukadrezar moet behoorlijk huisgehouden hebben in Egypte. Jeremia 34:11 *Hij zal komen en het land Egypte treffen: wie bestemd is voor de dood, met de dood; wie bestemd is voor de gevangenschap, met de gevangenschap; wie bestemd is voor het zwaard, met het zwaard.* De oude profetieën die aanvankelijk Jeruzalem en Juda als doelwit hadden, worden weer van stal gehaald. Wat men denkt te ontvluchten als Judese groep, loopt men juist tegemoet. Hun toekomst in Egypte ziet er niet best uit. En dat hebben ze te wijten aan zichzelf. Aan hun ongehoorzaamheid. Nebukadrezar zal zich overigens vooral richten tegen de goden van Egypte alsof hij wil bewijzen dat de overwinning op Egypte ook en vooral een overwinning was van de god Bel op de goden van Egypte. Jeremia 43:12 *Ik zal een vuur aansteken in de tempels van de goden van Egypte en hij zal hen verbranden en als gevangenen wegvoeren. Hij zal het land Egypte van luizen ontdoen zoals een herder zijn kled van luizen ontdoet, en dan zal hij vandaar in vrede wegtrekken.* Duidelijk is dat Nebukadrezar de bevolking van Egypte kan maken en breken. Het is niet helemaal duidelijk maar de vernietiging van de heiligdommen in Egypte waaronder de zonnetempel, lijkt ook een duidelijk signaal naar de vrouwen van de Judeeërs die de koningin van de hemel bewieroken. Jeremia 43:13 *Hij zal de gewijde stenen van de zonnetempel, die in het land Egypte staan, stukbreken, en hij zal de tempels van de goden van Egypte met vuur verbranden.* Behalve de religieuze betekenis van de vernieling van de Egyptische heiligdommen, zal het Nebukadrezar ook niet ontgaan zijn dat er juist in de tempels enorm veel kostbaar materiaal als goud en zilver enz. te vinden is. *Hij zal godenbeelden wegvoeren* zal vast en zeker een religieuze betekenis hebben, maar ook een materieel voordeel opleveren. De vraag aan de Judese gemeenschap is meer: 'Hoezo vluchten naar Egypte en de goden van Egypte gaan vereren. Waar zijn die goden dan? Hoezo vrede en rust. Waar is de vrede. Waar is de rust?'

Hij zal de gewijde stenen van de zonnetempel, die in het land Egypte staan, stukbreken.

